

ONVEILIGHEID OPHEFFEN

Renske van der Gaag
Atze van den Bos
Leonieke Boendermaker

Lectoraat Kwaliteit en Effectiviteit in de Zorg voor Jeugd

r.s.van.der.gaag@hva.nl

a.h.m.van.den.bos@hva.nl

ONVEILIGHEID OPHEFFEN

- ZonMW, 2017-2019, samenwerking HvA lectoraat Kwaliteit en Effectiviteit in de Zorg voor Jeugd en Jeugdbescherming Amsterdam
- De Akademie van Jeugdbescherming Amsterdam geeft zowel intern als extern training aan professionals om onveiligheid in gezinnen te herkennen en te kunnen handelen in dit soort gevallen

Doel onderzoek

- Het beoordelen van de inhoud van de training en
- In kaart brengen van:
 - verandering in de kennis, vaardigheden en houding van professionals na het volgen van de training
 - de voor implementatie en borging benodigde randvoorwaarden

Drie onderdelen: meting, casestudie en cliëntenraadpleging

CASESTUDIE

Vijf organisaties: Jeugdbescherming Amsterdam, Jeugdbescherming West (Regio Zuid-Holland (behalve Rotterdam) en Haaglanden), Jeugd Veilig Verder (coöperatie Jeugdbescherming Amsterdam en Lumens), Samen DOEN (wijkteams), Amstelring (thuisbegeleiding)

Verschillende redenen om training te volgen:

- Onderdeel van methodiek
- De complexiteit van de problematiek die men tegenkomt is de afgelopen jaren toegenomen
- Organisaties hebben een andere rol binnen jeugdstelsel, ook organisaties die niet direct gericht zijn op jeugdhulp krijgen toch te maken met kindveiligheid
- Incidenten rondom kindveiligheid

EERSTE RESULTATEN

Ervaringen professionals

- Training draagt bij aan alertheid op kindveiligheid
- Alleen trainen is niet voldoende; organisaties zoeken hier op verschillende manieren een weg in

Drie typen factoren die bijdragen aan implementatie (Bertram, 2015)

1. Organisatorisch
2. Competentioneel
3. Leiderschap

CLIËNTENRAADPLEGING

- Groepsinterviews cliëntenraden van de betrokken organisaties (oktober 2018-februari 2019)
- Wat is voor cliënten belangrijk in het handelen en de houding van professionals als het gaat om situaties waarin mogelijk onveiligheid een rol speelt (lastig onderwerp om te bespreken)?

Resultaten

- Maatwerk is altijd belangrijk
- Bejegening is van groot belang voor het verloop van het proces

LOCATIE GESPREK

THUIS

Maar ik had er wel heel veel waarde aan gehecht als ze gewoon bij mij thuis waren komen kijken van: goh, hoe gaat het hier eigenlijk. Hoe gaat het nou eigenlijk met het kind. In plaats van alleen een papieren exercitie

Heel veel professionals zeggen: "Oh, ik maak het makkelijk voor jou, ik kom bij jou thuis langs." Dan schieten heel veel ouders in de stress. 'Oh jee, ik moet opruimen. Word ik afgerekend hoe het eruit ziet. Dan moet ik nog koffie zetten en koekje aanbieden.'

ELDERS

NIET: Altijd maar 'zo tegenover elkaar te zitten', of dit nou bij de cliënten thuis is of op kantoor

WEL: samen gaan wandelen, samen sporten, naar de dierentuin gaan, cliënten laten schrijven en ook 'wat gaan drinken of een hapje eten'

SCHOOL

Heel erg, want dan weet iedereen, ze willen het allemaal samen en iedereen moet alles van elkaar weten maar dat kan ook zo tegen je gebruikt worden.

Ik heb [er] als ik een gesprek voer [...] een hekel aan om elkaar aan te kijken, dus voor mij is het echt beter dat je echt naast elkaar zit, je kijkt beide naar de muur en je praat. In een gesprek zit altijd iemand je echt zo echt aan te kijken, van....

Wij overlegden: "Oké, wat vind jij leuk om te doen? Wat vind ik leuk om te doen?" Zij vertelde haar leuke dingen, zij vond sporten heel leuk, ik vond sporten heel leuk, dus we gingen samen sporten, we gingen samen hardlopen. En dan ga je uiteindelijk ook met elkaar praten

ALGEMENE INTERESSE TONEN

Verschillende cliënten geven aan dat zij het in een gesprek waarderen als er eerst een bredere of algemenere belangstelling wordt getoond voordat er wordt gevraagd naar specifieke problemen.

Ook al zijn ze professionals, dan denk ik dat ze wel een soort schema moeten hebben wat ze standaard moeten vragen. Dus: "Hoe was je dag?" en zo. Want veel van ze vragen dat niet en dan krijg je zulke situaties dat ze [cliënten] geen zin hebben om tegen je te praten.

Niet meteen een verhaal beginnen en niet eens vragen: "Hoe gaat het met je?" of 'Net als met een vriendin. Je bouwt een relatie op in de zin van; vertrouwen en communicatie. Ik vind dat eerst de communicatie goed moet zijn voordat je over de problemen gaat beginnen.

IETS OVER JEZELF VERTELLEN

Ja, bij een professional is het ook vaak dat ze zo op jou gericht zijn dat je daar meer mee bezig bent dan dat je hun ook leert kennen. Wie ben jij eigenlijk? [...] Soms vind ik het wel gewoon prettig om te weten wie je bent, wat je doet en waarom je het doet

[Vertel] waarmee je kan helpen, waar het over gaat.

Ja, over jezelf misschien vertellen.

Niet meteen in de vraag springen, ook een beetje..

Maar niet meteen van: "Wat is er gebeurd? Wat is er gebeurd?"

VOORAFGAAND AAN EERSTE GESPREK

- Een moeder vertelt dat zij voordat zij iemand van jeugdzorg sprak voor haar gevoel al 'helemaal binnenstebuiten was gelicht' voordat iemand met haar had gesproken (er was onder andere informatie ingewonnen bij de school van haar kinderen). Dit gaf haar het gevoel dat ze het tijdens het gesprek perfect moest doen.
- Een vader brengt naar voren dat hij de indruk had dat het oordeel over hem al geveld was voordat hij iemand sprak van jeugdzorg. Hij had een moeilijke scheiding gehad en er was al contact geweest met zijn ex, die ook meerdere brieven naar jeugdzorg had geschreven die hij niet had gelezen. Hij kreeg het gevoel dat hij al met 1-0 achterstond voordat het traject begon.

OPBRENGSTEN ONDERZOEK (SEPTEMBER 2019)

- Evaluatie van de training (op basis van meting en casestudie)
- Reflectie-instrument (op basis van meting)
- Artikel over drivers en barrieres (op basis van meting casestudie)
- Factsheet cliëntenraad integreren in trainingen (op basis van cliëntenraadpleging en casestudie)